

'Wij willen met iedereen die wil participeren het gesprek aangaan'

Begin juni werd de directie voor het Topconsortium voor Kennis- en Innovatie Biobased Economy (TKI-BBE) officieel benoemd. Dit topconsortium gaat het cross-sectorale programma Biobased Economy uitvoeren dat de Topsector Chemie als penvoerder heeft. Kees de Gooijer is benoemd tot directievoorzitter, met de mededirecteuren Peter Paul Schouwenberg en Luuk van der Wielen. Biobased Economy Magazine organiseerde een driegesprek met de directieleden en sprak onder meer over de spreekwoordelijke 'first things to do' en de wens om het midden- en kleinbedrijf op nog grotere schaal te laten participeren.

Het bestuur van de TKI-BBE bestaat buiten de drie genoemde directieleden uit een raad van toezicht met daarin bekende namen als Hans Alders, Gerard van Harten, Mees Hartvelt en Roel Bol. 'Binnen de directie zijn de taken helder verdeeld', opent De Gooijer het gesprek. 'Peter-Paul Schouwenberg is verantwoordelijk voor de portefeuille industrie en pilot faciliteiten en programma's. Op zijn beurt kent Luuk van der Wielen de portefeuille precompetitieve publiek-private samenwerkingen (PPS'en). Zelf ben ik verantwoordelijk voor de algemene leiding van de TKI.'

Volgens de drie directieleden spelen de spreekwoordelijke 'first things to do' zich vooral af

rond het creëren van duidelijkheid. De Gooijer: 'Alleen door helder te communiceren naar de deelnemende partijen over wat de TKI-BBE gaat doen – het is immers een proces in wording – kunnen wij vooruitgang boeken. Men moet begrijpen wat de bedoeling is. Zo zijn de vijf werkpakketten één-op-één vertaald naar vijf thema's: biobased materialen, bio-energie en chemie, bioraffinage, teeltoptimalisatie en biomassaproductie en tenslotte terugwinnen en hergebruik van grondstoffen. Deze thema's krijgen invulling in verschillende PPS'en.' Schouwenberg vult aan: 'Begin september hebben wij het een en ander ook toegelicht op een bijeenkomst van de Topsector Energie. Wij merkten dat er daadwerkelijk behoefte was aan opheldering. Zo wist lang niet iedereen dat de 'tafel' Biorenewables opgegaan is in de TKI-BBE en dus geen aparte TKI vormt.' Van der Wielen voegt nog toe: 'Nederland kent natuurlijk al een aantal sterke PPS'en, die deels aan de basis staan van het topsectorenbeleid. Ook binnen onze TKI geven wij de bestaande PPS'en de ruimte en daar waar mogelijk scherpen wij ze aan voor de noden van het bedrijfsleven.'

Midden- en kleinbedrijf

En verkiezingen en een nieuw kabinet of niet, het werk van de TKI-BBE gaat onverminderd door. 'De basis van het hele topsectorenbeleid wordt immers gevormd door de industrie', stelt Schouwenberg. 'Wij gaan het toegezegde budget in de komende periode aanbesteden in projecten. Zoals bekend heeft de overheid middelen toegezegd voor de jaren 2012 en 2013 waardoor de TKI in deze twee jaren in totaal zo'n driehonderd miljoen euro aan projecten zal genereren die zo breed mogelijk gevormd worden.'

'Zoals gezegd wordt het budget evenredig verdeeld', stelt Van der Wielen. 'Of het nu om energie, agri en food of chemie gaat, er is behoefte aan een gebalanceerd pakket van projecten. Wij roepen daarom ook iedereen met een goed idee op zich te melden. Het leuke is dat de biobased economy namelijk nog geen gevestigde namen kent.' De Gooijer: 'Wij gaan met iedereen het gesprek aan want het potentieel van de biobased economy en de TKI-BBE is veel groter dan wij tot dusver in beeld hebben. Daarom werken wij ook aan de verbinding met de verschillende regionale initiatieven. De vragen die bij loketten van provincies en gemeenten binnenkomen, dienen ook bij ons terecht te komen zodat centrale coördinatie kan plaatsvinden. De verschillende Nederlandse regio's communiceren onvoldoende met elkaar en aan ons de schone taak om dit te verbeteren.' Schouwenberg: 'En om het midden- en kleinbedrijf (mkb) nog meer te mobiliseren leggen wij momenteel ook contact met VNO-NCW. In dit licht is het ook belangrijk dat een nieuw verdienmodel voor het mkb ontwikkeld wordt. Tot op heden is het vaak zo dat grote bedrijven technologieën die ontwikkeld zijn door het mkb overnemen en het mkb vervolgens met lege handen achterblijft. Wij streven naar een model waarbij in de hele keten geld verdiend wordt. Een simpel voorbeeld: je kunt geen mestverwerkingsketen inrichten als de boeren er geen geld aan verdienen. En de criticasters die roepen dat het mkb onvoldoende betrokken is? Ik daag hen uit om ons te bellen. Zij roepen niet in de woestijn, wij willen met iedereen het gesprek aangaan.'

Lange versus korte termijn

'Daar komt nog bij dat voor het lange termijnonderzoek het grootbedrijf een substantiële bijdrage

Kees de Gooijer

kan leveren, maar juist voor de korte termijn-agenda het mkb een cruciale rol speelt', aldus De Gooijer. Het mkb brengt in het innovatielandschap de benodigde dynamiek. Volgens Schouwenberg is het belangrijk dat deze ondernemers 'pur sang' aansluiten. Tegelijkertijd is het interessant om te zien of de kennisinstellingen in staat blijken te zijn in opdracht van het bedrijfsleven te opereren. Van der Wielen vervolgt: 'Het model van de succesvolle PPS'en moet verder uitgebreid worden, daarin werken kennisinstellingen immers al goed samen met bedrijven. De best practices zijn er, het wiel hoeft niet opnieuw uitgevonden te worden.' Als De Gooijer, Schouwenberg en Van der Wielen één ding moeten noemen dat hoog op hun wensenlijst staat voor de TKI-BBE, is het het langjarig commitment van de Rijksoverheid. 'Politici moeten over hun eigen schaduw – en daarmee over hun regering – heen stappen. Als de Rijksoverheid zegt de industrie is leidend, dat betekent dit dat je als overheid geen grote stempel moet drukken. Dat doet men vooralsnog wel door slechts voor twee jaar middelen toe te kennen. De ontwikkeling van een biobased economy vergt een lange adem. Xenofobe politiek met betrekking tot buitenlandse mogelijkheden helpt ons wat dat betreft niet. Bovendien zorgt meerjarig commitment van de overheid ook dat bedrijven gemakkelijker financiering krijgen bij banken voor innovatieve activiteiten.'

Onderwijs

'Verder is meer aandacht voor de onderwijsagenda niet alleen een wens, maar ook op zijn plaats', stelt De Gooijer een naar zijn idee nog ongenoemd maar wel belangrijk onderwerp voor de totstandkoming van de biobased economy centraal. 'Ondanks dat sommige rapporten het tegendeel beweren; het schreeuwend tekort aan

Peter Paul Schouwenberg en Luuk van der Wielen

professionals voor de biobased economy gaat er komen. De tijdshorizon ligt waarschijnlijk rond de zes à zeven jaar. En of er in die periode nu één, twee of tien opleidingen biobased economy komen maakt niet uit, als het speelt in de doelgroep (de scholieren) moet je het doen. Op dit moment weet de industrie echter nog niet of zij over enkele jaren biobased specialisten nodig heeft omdat zij de omschrijvingen van wat deze mensen moeten kunnen zelf nog niet hebben. Vergelijk het maar met Henry Ford. Die stelde ook niet de vraag of mensen snellere paarden wilden toen hij de auto introduceerde. Samenvattend: er is behoefte aan een education push.' 'Goed onderwijs voor de biobased economy is ook belangrijk voor de internationale marktwerking', vult Van der Wielen aan. 'Het Nederlandse onderwijs geniet in het buitenland nog altijd veel aanzien. Het creëren van dit type opleidingen is een van de vele kansen om Nederland internationaal op de kaart te zetten.'

[Wilt u meer lezen over de TKI-BBE of aansluiting zoeken bij de TKI-BBE? Surf dan naar \[www.tki-bbe.nl\]\(http://www.tki-bbe.nl\) voor meer informatie en contactgegevens van de TKI-BBE en de verschillende directieleden.](#)

De Gooijer, Schouwenberg en Van der Wielen in het kort

Kees de Gooijer is sinds geruime tijd actief in de foodindustrie en momenteel de directeur van de Food & Nutrition Delta. Eerder gaf hij al leiding aan de Agrotechnology & Food Sciences Group van Wageningen UR. Peter-Paul Schouwenberg is binnen energiebedrijf Essent de founding father van het biomassaportfolio. Als programma-manager Biobased Economy heeft hij een belangrijke hand in de pilots en demonstratieprojecten die Essent uitvoert met verschillende soorten biomassa. Luuk van der Wielen is hoogleraar aan de TU Delft en al jaren werkzaam in de industriële biotechnologie. Circa tien jaar geleden werd hij benoemd als directeur van BE-Basic, een biobased en internationaal publiek-privaat samenwerkingsverband. Het initiatief beschikt met de Bio Process Facility bovendien over een gezamenlijke proeffaciliteit om demonstraties uit te voeren.